

פ"מ 31.0251 – "עקרונות קידום הקצונה בצה"ל – בשירות המילואים"**הגדרות**

1. בפקודה זו:

א. "דין שיבוצים", "קצונת סגל הפיקוד הכללי (להלן: "ספ"כ)", "רשות מאשרת" ו"רשות ממנה"

– כמשמעותם בהפ"ע 3.0228: "הקצונה בצה"ל - עקרונות קידום ומינוי - בשירות הסדיר ובשירות המילואים" (להלן: "הפ"ע 3.0228").

ב. "פרק זמן מוערי (פז"ם)" – פרק הזמן המזערי שהקצין נדרש למלא כתנאי לקידום בדרגה.

ג. "קצין החיל הראשי" – קצין החיל הראשי, לרבות הבאים: אכ"א-רמ"ח הסגל לגבי חיילים בשיוך החיל הכללי; ח"א-רלכ"א לגבי חיילים בשיוך חיל האוויר; ח"י-רמכ"א לגבי חיילים בשיוך חיל הים; ז"י-רחכ"א לגבי נגדים בחילות היח"ש (חיל הרגלים, חיל השריון, חיל התותחנים, חיל ההנדסה, חיל יחידות השדה וחיל האיסוף הקרבי) ולגבי מערך הפסיכולוגיה בזרוע היבשה; ז"י-רח"ט היבשה לגבי קצינים בשיוך חיל היח"ש; פיקוד העורף-רמ"ט העורף לגבי חיילים בשיוך חיל העורף; יועכ"ל לגבי חיילים במערך התקציבים; הפרקליט הצבאי הראשי לגבי אוכלוסיית המשפטנים בפרקליטות הצבאית; נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לגבי אוכלוסיית המשפטנים ביחידת בתי הדין; פיקודים-קשל"פים לגבי נהגי הבט"ש (מקצוע 1914); וכן קצין שהוסמך לכך מטעמם ושדרגתו אל"ם ומעלה.

ד. "שירות מילואים פעיל (שמ"פ)" – כהגדרתו בהק"א 31-08-01: "שירות המילואים - הוראות הקריאה לשירות", שהקצין נדרש למלא כתנאי לקידום בדרגה.

ה. "תקופת שירות בלתי נמנית":

1) תקופות שבהן שהה קצין בר"ם 3א, בר"ם 3ב, בר"ם 3ג, בר"ם 3ד, בר"ם 6ב או בר"ם 6ג, תקופות בהן היה נפקד, עריק, שהה במחבוש, במעצר או במאסר, על-פי פסק דין של בית משפט צבאי או בית משפט אחר;

- (2) תקופה של דחיית שירות, כאמור בפ"מ 31.0601: "דחיית חלק משירות חובה - נוהל";
- (3) תקופת השעיה שבמסגרתה הוחלט שלא להעסיק את הקצין בכל תפקיד, כאמור בהפ"ע 3.0226: "השעיה והדחה";
- (4) תקופת שירות ללא תשלום (להלן: "של"ת").

כללי

2. פקודה זו מפרטת את עקרונות קידום הקצונה בשירות המילואים.
3. הרשות המאשרת העלאה בדרגה, כמשמעה בהפ"ע 3.0228 (להלן: "הרשות המאשרת"), רשאית להעלות בדרגה רק קצין, שעמד בכל התנאים הנדרשים לקידומו בדרגה, כמפורט בפקודה זו, ושמונה לתפקיד המחייב, לפי תקן, דרגה הגבוהה מדרגתו.
4. התנאים לקידום בדרגה לפי פקודה זו הם בנוסף על האמור בפ"מ 31.0252: "עקרונות הטיפול במינוי קצינים בצה"ל - בשירות המילואים", המפרטת את התנאים למינוי קצינים.

קורסים, הכשרות ומבחנים

5. הקורסים, ההכשרות והמבחנים הנדרשים לקידום בדרגה הם כמפורט להלן:
 - א. קצין יידרש לעבור בכל דרגה את הקורסים ואת ההכשרות שנקבעו בתוכנית לקידום הקצין שתפורסם מעת לעת על-ידי קצין החיל הראשי למערכים שבגזרתו.
 - ב. קצין בדרגת סא"ל המועמד לקידום לדרגת אל"ם, יידרש לבצע מרכז הערכה לאל"ם במילואים, אם לא ביצע מרכז הערכה לאל"ם במהלך שירות הקבע שלו ובכפוף למדיניות ממד"ה.

שירות מילואים פעיל

6. כתנאי לקידום בדרגה, יידרש קצין להשלים בדרגתו ימי שירות מילואים פעיל (להלן: "שמ"פ") כלהלן:

- א. בדרגת סג"ם – 18 ימים.
- ב. בדרגת סגן או בדרגת קמ"א – 60 ימים.

- ג. בדרגת סרן – 60 ימים.
- ד. בדרגת רס"ן – 100 ימים.
- ה. בדרגת סא"ל ומעלה – בהתאם למדיניות הרמטכ"ל, כפי שמתפרסמת מעת לעת.
7. נוסף על האמור לעיל, שופט משפטאי, הממלא תפקידו ביחידת בתי הדין הצבאיים, יחויב כתנאי להעלאתו לדרגות סג"ם עד רס"ן (כולל העלאה בדרגות ייצוג), במכסת שמ"פ של עשרה ימים, לפחות, בכל שנת עבודה.
8. כל שנת שירות סדיר בדרגה הנוכחית תחושב לקצין כ-24 ימי שמ"פ. תקופה הקצרה משנה תחושב כיומיים שמ"פ לכל חודש בשירות הקבע או בשירות המילואים בתנאי קבע.
9. קצין מילואים שהוא עובד צה"ל, יצבור 21 ימי שמ"פ בגין כל שנת עבודה בצה"ל, אם הוא ממלא כעובד צה"ל וכקצין מילואים אותו התפקיד, לפי כתב המינוי. תקופת עבודה הקצרה משנה, אך העולה על שישה חודשים רצופים, תחושב אף היא כ-21 ימי שמ"פ. תקופה הקצרה משישה חודשים רצופים לא תימנה כימי שמ"פ כלל.
10. מספר ימי השמ"פ שיצבור קצין המילואים בגין שנת עבודה כעובד צה"ל, אי אפשר לצרפם למספר ימי השמ"פ שצבר עובר תקופת שמ"פ באותה שנה. בכל מקרה, ייחשבו לזכותו מספר ימי השמ"פ הגדול יותר.

פרק זמן מזערי

11. כתנאי לקידום בדרגה יידרש קצין להשלים פרק זמן מזערי (להלן: "פז"ם") בדרגתו כמפורט להלן:

- א. בדרגת סג"ם - שנה;
- ב. בדרגת סגן או בדרגת קמ"א - ארבע שנים;
- ג. בדרגת סרן - חמש שנים;
- ד. בדרגת רס"ן - לפי מדיניות הרמטכ"ל, כפי שמתפרסמת מעת לעת;

ה. בדרגת סא"ל - לפי מדיניות הרמטכ"ל, כפי שמתפרסמת מעת לעת;

ו. בדרגת אל"ם ומעלה - לפי מדיניות הרמטכ"ל, כפי שמתפרסמת מעת לעת.

12. כל תקופה של השירות הסדיר בדרגה הנוכחית תופחת מהפז"ם לצורך חישוב הוותק בדרגה. לצורך סעיף זה, תנוכנה מתקופת השירות הסדיר כל תקופות השירות הבלתי נמנות.

המלצת המפקד

13. כתנאי לקידומו של קצין בדרגה תידרש המלצת המפקד, כמפורט להלן:

א. המלצת מפקד בדרגת סא"ל ומעלה, לגבי העלאת קצין לדרגות סגן עד רס"ן, כולל.

ב. המלצת מפקד בדרגת תא"ל ומעלה, לגבי העלאת קצין לדרגת סא"ל ואל"ם; ההמלצה תוצג בדיון שיבוצים, כמשמעו בהפ"ע 3.0228.

ג. המלצת מפקד בדרגת אלוף ומעלה, לגבי העלאת קצין לדרגת תא"ל; ההמלצה תוצג בדיון שיבוצים, כמשמעו בהפ"ע 3.0228.

14. מפקד יוכל להשהות את מתן ההמלצה לקצין הממלא אחר כל יתר התנאים להעלאתו בדרגה, הקבועים בפקודה זו, למשך שישה חודשים, לכל היותר. לאחר תקופה זו יהיה אפשר להשהות את מתן ההמלצה רק לאחר קבלת אישור אכ"א - חתומכ"א - ראש עתכ"א מילואים.

סיווג ביטחוני

15. קצין יידרש, כתנאי לקידום בדרגה, להכשר ביטחוני, כמפורט להלן (אין בהוראה זו כדי לגרוע מהוראות פ"מ 21.0110: "בדיקה ביטחונית וחקירה ביטחונית"):

א. לקידום עד לדרגת רס"ן - סיווג ביטחוני "שמור", לפחות;

ב. לקידום לדרגת סא"ל - סיווג ביטחוני "סודי ביותר", לפחות;

ג. לקידום לדרגת אל"ם ומעלה - התאמה ביטחונית ברמה 3 לפחות, ואישור מחב"ם בהתאם לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002.

התנדבות

16. ככלל, קצין לא יידרש להתנדב לשירות מילואים נוסף בגין העלאתו בדרגה, למעט במקרים הבאים:
- א. קידום לדרגת סא"ל במינוי מג"ד - תידרש התנדבות למשך תקופה של ארבע שנים בתפקיד.
 - ב. קידום לדרגת אל"ם ומעלה - תידרש התנדבות למשך תקופה של ארבע שנים מיום סיכום בדיון השיבוצים.
 - ג. קצין בעל פרופיל עורפי המיועד ליחידה בייעוד קדמי - תידרש התנדבות רפואית ואישור מקרפ"ר - ענף רת"ם, המאשר את כשירותו הרפואית של הקצין לתפקיד.

חריגים להעלאה בדרגה

17. למרות האמור בפקודה זו, יוכלו קצינים לעלות בדרגה בנוהל חריג, כמפורט בנספח א' לפקודה זו.

עדכון נספחים

18. הנספח לפקודה זו יעודכן בנוהל מקוצר כמשמעו בהפ"ע 1.0102: "תהליך העדכון של פקודות המחייבות את כל הצבא".

הנספח עודכן בתאריך 30 במארס 2025

נספח א' - נוהלי קידום מיוחדים

1. **נוהל מפקדים** – קצין יוכל לעלות בדרגה עד דרגת סא"ל (כולל), בנוהל מפקדים, אם הוא עומד בכל

התנאים האלה יחד:

א. קצין בתפקיד מ"פ, סמג"ד או מג"ד במדרגות א+, א או ב, כהגדרתם במדיניות אכ"א-חתומכ"א-

עתכ"ס, המתעדכנת מעת לעת.

ב. מינוי תקין בתקן גבוה מדרגת כתף;

ג. סיווג ביטחוני (להלן: "סב"ט") חיובי;

ד. ללא חקירת מצ"ח/עיין תיק/סעיף נפשי;

ה. בהתקיים חלופה אחת משתי אלה:

החלופה	הפז"ם בדרגה	השמ"פ בדרגה	הערות
א	ארבע שנים	60 ימים	מיום קבלת המינוי
ב	שלוש שנים	50 ימים	שנה במינוי

2. **נוהל קיצור פז"ם לדרגה (עד דרגת סא"ל כולל)** – קצין יוכל לעלות בדרגה בקיצור פז"ם אם הוא עומד

בכל התנאים האלה יחד:

א. מינוי בתקן גבוה מדרגת כתף (מינוי תקני);

ב. סב"ט חיובי;

ג. ללא חקירת מצ"ח/עיין תיק/סעיף נפשי;

לדרגה	הפז"ם (שנים)	השמ"פ (ימים)
סרן	3	60
רס"ן	4	60
סא"ל	5	100

ד. מכסה שנתית לקידום - לכל פיקוד מספר הקצאות מוגבל לאישור קצינים בנוהל זה. חריגה

ממספר ההקצאות תאושר על-ידי אכ"א-חתומכ"א-ראש עתכ"א מילואים.

3. דרגה אישית, עד רס"ן – קצין יוכל לעלות בדרגה אם הוא עומד בכל התנאים האלה יחד:

א. סב"ט חיובי;

ב. ללא חקירת מצ"ח/עיין תיק/ סעיף נפשי;

ג. מינוי בתקן נמוך בדרגה אחת מדרגת הכתף המיועדת (מינוי תקני);

ד. ותק במינוי - שנה;

ה. סיום המינוי יתאפשר רק לאחר שנה מיום קבלת הדרגה;

ו. ליחידות בייעוד קדמי 0-2:

לדרגה	הפז"ם (שנים)	השמ"פ (ימים)
רס"ן	7	110

ז. יחידות עורפיות בייעוד 3 ומעלה:

לדרגה	הפז"ם (שנים)	השמ"פ (ימים)
רס"ן	10	130

ח. מכסה שנתית לקידום – לכל פיקוד מספר הקצאות מוגבל לאישור קצינים במינוי על תקני בנוהל זה. חריגה ממספר ההקצאות תאושר על-ידי אכ"א - חתומכ"א - ראש עתכ"א מילואים.

4. דרגת מילואים אישית – סא"ל:

א. נוהל זה הוא כלי קידום למפקדי האגפים והזרועות, עבור קצינים בשירות המילואים אשר מבצעים תפקידים ברמת רס"ן.

ב. המכסה השנתית - כוללת 150 הקצאות לדרגות בנוהל זה.

ג. מפקד הזרוע או האגף ימליץ מיהם המועמדים של הזרוע או האגף לקבלת דרגה בנוהל זה, בהתאם לקריטריונים המפורטים בסעיף קטן ה' להלן.

ד. ראש אכ"א יאשר את המועמדים לקבלת דרגת סא"ל אישית.

ה. בהמשך לקבוע בסעיף זה יובהר כי אין בהענקת דרגת מילואים אישית סא"ל כדי להשפיע על התקנה והארגון של היחידה אליה משתייך קצין המילואים אשר הוענקה לו דרגת מילואים אישית סא"ל.

ו. הקריטריונים לקידום קצין לדרגת סא"ל אישית:

(1) משך בדרגת רס"ן בשירות הקבע ייחשב רק בחציו לחישוב הפז"ם בדרגה.

(2) ללא חקירת מצ"ח/ עיין תיק/ פרופיל נפשי.

(3) לא יחושבו 24 ימי שמ"פ על כל שנת קבע בדרגה.

(4) יתרת השירות לדרגת סא"ל אישית - שנתיים.

ז. הקריטריונים הנוספים המפורטים להלן:

הקריטריון	בייעוד הקדמי	בייעוד העורפי
משך בתפקיד רס"ן (התפקיד האחרון)	שנתיים	4 שנים
פז"ם בדרגה	10 שנים, לפחות	10 שנים, לפחות

השמ"פ בדרגה (בהתקיים אחד מהתנאים האלה)	א. 200 ימים ; ב. 20 ימי שמ"פ, בממוצע בחמש השנים האחרונות	א. 220 ימים ; ב. 25 ימי שמ"פ, בממוצע בחמש השנים האחרונות
יתרת השירות	שנתיים	

5. דרגת סא"ל אישית ללוחם ותיק בצוות אויר :

א. דרגת סא"ל אישית מוענקת ללוחם ותיק לאחר צבירת ותק של 25 שנות טיסה פעילה, באישור ראש אכ"א בלבד.

ב. קידום בדרגה אישית עבור לוחם ותיק בצוות אויר אינו תלוי במגבלת המכסות לקידום בדרגות סא"ל אישיות.

ג. הקריטריונים לקידום לדרגת סא"ל אישית הם אלה :

- 1) יתרת שירות של שנתיים לפחות במילואים מיום קבלת הדרגה ;
- 2) נושא מינוי רס"ן במשך שנתיים במצטבר ;
- 3) הקצין יידרש להשלים פז"ם של 10 שנים בדרגת רס"ן כדרגת כתף ;
- 4) חרף האמור בסעיפים 11 - 12 לפקודה זו, במסגרת קידום לדרגת סא"ל אישית, תחושב תקופת שירות הסדיר של הקצין בדרגת רס"ן כמחצית מהתקופה, לצורך חישוב הוותק בדרגה ;
- 5) הקצין צבר בדרגת רס"ן 200 ימי שמ"פ, לפחות ;
- 6) חרף האמור בסעיפים 6 - 10 לפקודה זו, לא תחושבנה שנות השירות הסדיר בדרגת רס"ן בעת קידום לדרגת סא"ל אישית ;
- 7) הקצין ביצע 20 ימי שמ"פ בממוצע בשנה בחמש השנים האחרונות ;
- 8) סב"ט חיובי ;

(9) ללא עיין תיק/עיכוב/חקירת מצ"ח ;

(10) המלצת מפקד בדרגת אל"ם.

6. דרגה אישית - אל"ם ומעלה (ספ"כ):

א. על אף האמור בסעיף 3 לפקודה זו, אפשר להעלות בדרגה קצין שלא מונה לתפקיד המחייב לפי

תקן לדרגה גבוהה מדרגתו, כמפורט בסעיפים קטנים ב' - ו' להלן.

ב. דרגות אל"ם ומעלה אישיות, מוענקות, אחת לשנה, במסגרת אירועי יום העצמאות, או על-פי

החלטת הרמטכ"ל. דרגות תא"ל במילואים תינתנה באישור שר הביטחון, במקרים ייחודיים

וחריגים בלבד.

ג. אלה התנאים להעלאה בדרגה:

(1) 10 שנות ותק בדרגה הנוכחית ;

(2) 250 ימי שמ"פ בדרגה הנוכחית ;

(3) נושא מינוי סא"ל תקני במשך שנתיים, לפחות ;

(4) מתקיימים התנאים הקבועים בסעיפים 13 - 14 ובסעיפים 15 - 16 לפקודה זו.

ד. ועדה מייעצת לרמטכ"ל בנושא דרגות אישיות ספ"כ במילואים, תתכנס בכל שנה לקראת יום

העצמאות, בראשות ראש אכ"א ובהשתתפות הקמל"ר, אכ"א-רמ"ח הסגל ונציגים נוספים

שייקבע ראש אכ"א.

ה. המלצות הוועדה תועברנה לאישור הרמטכ"ל ולעדכון בפורום המטכ"ל.

ו. הקצינים שיסוכמו, יזמנו לטקס מינויים ודרגות בראשות הרמטכ"ל.